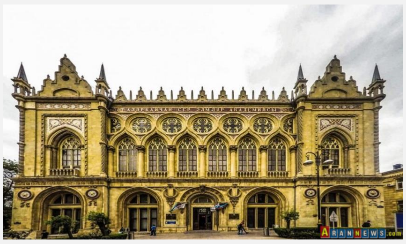

یکشنبه 18 خرداد 1399 - 09:27

Ermnilrin qzl axtard bina v Musa Nayevin xzinsi

Uzun illr, srlr boyunca ermnilr Azrbaycan torpaqlarn l keirmk, yeralt v yerst srvtlrin sahib xmaq urunda alb, bunun n yorulmadan, dayanmadan hrkt edib, mkrli planlar qurublar. Tarixin mxtlif dvrlrind bu kimi hal v hrktlrl qarlamq. Aparlan aradrmalar, tdqiqatlar nticsind hmin mnfi .situasiyalar, yaadmz hadislr tsdiqini tapb

Arannews-Rakurs.tv:Bu günlrd aradrmaç jurnalist, dosent Zaur .liyev ermnilrin mkirli planlar bard daha bir fakt akarlayb
Söhbt Musa Naiyev trfindn ina olunmu binada ermnilrin xzin axtarmasndan gedir. Zaur liyev qeyd edir ki, sözügedn binann 1908-.ci il dekabrn 21 -d binann tmlqoyma mrasimi keçirilib
Binann tikilmsi layihsinin müllifi arxitektor Ploko "smaliyy"nin Azrbaycann .milli ornamentlri il bzdilmin üstünlük verib
Zaur liyevin sözlrin gör, "smailiyy" binas ictimai mqsdlr üçün tikiln bir bina idi: "Bu o zaman üçün böyük bir hadis idi ki, ilk df Azrbaycanda ictimai, dbi v siyasi tkilatlarn faliyyt göstr bilcyi bina tikilib faliyyt göstrirdi. Bina qeyri-adi memarlq üslubu il diqqt çkir. Bel ki, tikili qotik üslubda ina edils d, Aberon memarlna xas elementlri d görmk mümkündür. Musa Nayevin smaliyy binasnn zirzmisind xüsusi ota var idi, orda Nizami Gncvidn önc v sonra Azrbaycanla bal lyazmalar, xritlr, sndlr, kitablar yerlirdi. Nayevin kolleksiyasna qdim qlnclar, pullar, xalçalar, yalar da daxil idi. Füzuli, Xtai, Nsimi, Nizami digrlrinin srlri, xalq dastanlar v digr nadir kitablarla zngin olan bu kitabxanada n ."qdim Quran nümunlri d var idi
Zaur liyev bildirib ki, Bak boleviklr trfindn l keçirildikdn sonra smaliyynin bir hisssini 26-lara, aumyana, sonra is rus sgrlrin verirlr: "Tarixi mnblrd göstrilir ki, rus sgrlri smailiyyni çox pis vziyyt salmdlar. Htta orada sa peymbrin klini asm, am yandrrdlar. 1918-ci il martn 31-d is bina ermnilr trfindn yandrld. Bellikl d, hmin ild xalqmzn ermni soyqrmna mruz qald kimi, smaliyy binas da vhiliklrin qurban oldu. Bel versiyalar irli sürülür ki, ermnilr binann bünövrsin qzln qoyulmas il bal xbrlr alud olaraq binan top atin tutmudular. 31 mart soyqrm günü Mikoyann xüsusi tapr il Stepan aumyan ona bir dst ayrmd. Milyonçularn evlrind olan bu kolleksiyalar v xüsusil Nayev mxsus bütün arxiv v kolleksiya ayrca toplanrd. Mnblrin yazdna gör Mikoyan zirehli qatara minib Bakn trk ednd yannda 5-7 aras iri çanta dolu snd v kitab, 12-dn çox ya dolu iri yeik var idi. Amma tslliverici mqam odur ki, smailiyynin arxivi yandrlsa da, özülünü mhv ed bilmdilr. Ermnilr tkc binan yandrmr, hm d binann üzrind 6 kiloqram olan qzl hrflrl yazlm "smailiyy" sözünü qoparr, saray talan edirlr. Azrbaycanda Sovet hakimiyytinin qurulmasndan sonra dalm "smailiyy" saraynn uçma thlüksi olmasna gör sökülmsin qrar verilir. Lakin yerli hali bina qarsna toplaaraq, onun sökülmsin imkan vermir v yalnz bundan sonra sarayn brpasna balanlr. Binada brpa ilrini memar Vartan Sarkisov hyata keçirib. Brpa zaman sarayn ümumi plan layihsi olduu kimi saxlansa da, fasadnda bzi dyiiklr yer verilib, vaxtil Quran aylri v

hdislrin yer ald medalyonlarda beguli qzl ulduzlar yerldirilib. Kiril lifbas il .""Azrbaycan SSR Elmlr Akademiyas" sözü hl d qalmaqdadr
Zaur liyev qeyd edib ki, Baknn yeralt yollarndan biri mhz bu binann alt hisssind yerlirdi: "Sovet dövründ Bakda bu bina tmir ediln zaman orda çoxsayl dyiliklrdn biri d yeralt yollarn balanmas v dadlmas idi. Ermni memar Vartan Sarkisov bilrkdn binann bu yerlrini silinmsin çalmdr. Binann yenidn brpas zaman tarixi hmiyytli saxs qablar v yeralt gizli yol taplmd. Hmin tapntlarn qdim dövrlr aid tarixi abidnin qalqlar, yeralt yolun is "çrihr" v ya "Qz Qalas"na gedn gizli yol var idi. Sonradan tikinti irkti ."qazlan razinin üzri torpaqla örtrk, gizldib

قدرت گرفته از پرتال شمس - ITShams.ir